

שהבעל מוזכה להן את נכסיו על ידה. כלומר, שהאשה עשתה את הקנין עבור הבנים⁽¹¹⁵⁾.

וכיון שהיא משתדלת עבורם, וגם אינה מערערת כלום על מתנה זו, אומדים את דעתה שמחלה על השיעבוד שיש לה בנכסים אלו.

ושמואל אמר, אף אם לא זכתה במתנה עבורם, אלא במקרה שהבעל מחלק לפניו את נכסיו לבניו והיא שותקת, גם כן אומדים את דעתה שמחלה על השיעבוד.

אמנם, אף לדעת שמואל, אם לא נתן לה כלום באותו מעמד, אין שתיקתה ראייה. כיון שלא שתקה אלא כדי לעשות נחת רוח לבעלה.

רבי יוסי ברכי חנינא אמר: אפילו אם לא היתה באותו מעמד, אלא בשעה שנותן לה **אומר לה** "טלי קרקע זו בכתובתיך", והיא לא ערערה, ודאי מחלה על השיעבוד שיש לה בשאר הנכסים.

קלב-ב ובכל מקרה, בין לרב, ובין לשמואל, ובין לרבי יוסי, מקולי כתובה שנו כאן.

אך שאר בעלי חובות, אינם מאבדים את חובם באומדן הדעת, כבאשה, ועד שלא יאמרו בפירוש "הריני מוחל על השיעבוד",

עדיין השעבוד קיים.

והטעם שבכתובה הקלו חכמים, כיון שיותר משהאיש רוצה לישא, אישה רוצה להנשא. אבל שאר בעלי חובות, שעושים טובה ללוה, אין מקילים בהם לאבד את חובם בחנם.

על כל פנים נתבאר לפי כל האמוראים לעיל, שאין האשה צריכה לוותר על השיעבוד בפירוש, ואף אם שתקה, שתיקה כהודאה.

ומקשה הגמרא: הרי תנן בסיפא דההיא סוגיא דפיאה: **רבי יוסי אומר**, אם קבלה עליה אף על פי שלא כתב לה קרקע כל שהוא, אבדה כתובתה.

מדייקת הגמרא: משמע מכלל דבריו, דתנא קמא סבר, כתיבה וקבלה⁽¹¹⁶⁾ בעי. ולא סגי בשתיקת האשה.

שאם תאמר בדעת תנא קמא דסגי בכתיבה בלבד, היה על רבי יוסי לומר, "אף על פי שכתב לה לא איבדה כתובתה אלא אם כן קיבלה עליה".

וכי תימא כולה רבי יוסי היא, וברישא השמיענו שבכתיבת קרקע כל שהוא איבדה כתובתה, ובסיפא השמיענו שאם קיבלה בפירוש, אף על פי שלא כתב לה איבדה

יכולה לזכות באותו כח אף עבור הבנים. ועיין עוד בשיעורי הגר"ש רוזובסקי (קכד) שיישב את קושיית הראשונים באופן אחר.

116. אך אם קיבלה על עצמה, ולא כתבה שטר על קבלתה, יכולה לומר, "נחת רוח עשיתי לבעלי", ולא התכוונתי למחול ממש.

115. הרשב"ם מפרש, שנתנה לו סודר שלה כדי שיקנה בו לבנים. כדקיימא לן שקנין סודר נעשה בכליו של קונה.

ובתוס' רי"ד מפרש, לא מדובר בקנין סודר, אלא שאמר לה "זכי בעבור בני".

והקשו הראשונים: כיצד יכולה לזכות עבור הבנים, הרי יד האשה כיד בעלה?

ותרצו: כיון שזוכה לעצמה בקרקע שנתן לה,

כתובתה.

והרי אין לפרש כן, דהא תניא בבביתא על דברי תנא קמא, אמר רבי יהודה, אימתי סבר תנא קמא שאיבדה את כתובתה?

במקרה שהיתה שם וקבלה עליה.

אבל היתה שם, ולא קבלה עליה, או קבלה עליה ולא היתה שם, לא אבדה כתובתה.

ומוכח להדיא, שלא סגי בשתיקתה, אלא צריך שתקבל עליה בפירוש.

ומכאן תיובתא לדברי בולחו אמוראי שהובאו לעיל. תיובתא.

אמר ליה רבא לרב נחמן: הא רב, הא שמואל, הא רבי יוסי ברבי חנינא, [שמענו את דברי רב ושמואל ורבי יוסי בר חנינא], מר מאי סבירא ליה?

אמר ליה, סבירא לי כרבי יוסי בר חנינא שאינה צריכה להיות שם באותו מעמד, אלא כיון שכתב לה קרקע כל דהו איבדה כתובה.

וסברתי: שאני אומר, כיון שעשאה שותף בין הבנים, ונתן לה קרקע כמותם, מחלה להם, ואבדה כתובתה.

איתמר נמי [וכן נאמר בבית המדרש בשם

רב נחמן], אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן, כיון שעשאה שותף בין הבנים אבדה כתובתה.

מסתפקת הגמרא בדעת רב נחמן: בעי רבא, כבריא היא? כלומר, בריא שכתב נכסיו לבניו, וכתב לאשתו קרקע כל שהוא, ועשאה כשותף בין הבנים. האם גם במקרה זה איבדה את כתובתה?

וצדדי הספק: מי אמרינן רק בשכיב מרע הוא דאמרינן ששתיקתה מהוה ראייה שמחלה, כיון דידעה דלית ליה נכסים נוספים, והיה לה למחות במתנתו, ומדלא מיחתה, אמרינן ודאי קא מחלה על השיעבוד שיש לה בנכסים אלו.

אבל כבריא, אין שתיקתה ראייה, כיון דפברה, הדר קני [ודאי יקנה נכסים נוספים שתוכל להפרע מהם], ולכן לא ראתה צורך למחות כעת. אך באמת לא מחלה על השיעבוד, ואם לא יקנה נכסים נוספים תגבה את כתובתה מהנכסים שנתן במתנה לבניו.

או דלמא, אף כבריא, כיון דהשתא מיהת לית ליה נכסים נוספים, היה לה למחות בו. ומדלא מיחתה, ודאי מחלה על השיעבוד. (117)

ומסקינן בתיקון.

לאחר מכן.

ובשכיב מרע, פשיטא לגמרא שמחלה על כל כתובתה ולא תגבה מנכסים שיקנה למחר. והקשה עליו הרשב"ם, אם כן, חלק רבא על דברי רב כהנא שהובאו לקמן, דפשיטא ליה שהאשה גובה מנכסים שיבואו למחר? תירץ הר"י מיגאש, כיון שבעיא דרבא נשארה

117. הרשב"ם פירש, שספק הגמרא הוא על השיעבוד שיש לאשה בנכסים הללו, אך ודאי שאינה מוחלת על חיוב כתובתה לגמרי, ותוכל לגבותה מנכסים שיקנה הבעל לאחר מכן. אך דעת הר"י מיגאש (הוא ה"ש מפרשים" שהביא הרשב"ם), שהספק האם מחלה על כל כתובתה, ולא תגבה אפילו מנכסים שיקנה הבעל

ומספקא לן, האם אשתו יכולה לגבות את כתובתה מאותן נכסים, שהרי מנכסים שהבעל קונה לאחר שנתן לה את המתנה גובה כתובתה, ויש לדון האם הנכסים שזכה בהם במות ביתו דינם כנכסים שקנה לאחר מכן, או לא.

סבר רב פפי למימר, אשתו לא שקלא בכתובתה אלא תלתא. [אותו שלישי נכסים שנתן לה], ולא תגבה מהשלישי שזכה במות ביתו.

אמר ליה רב כהנא, אילו הדר קני מי לא קלב-א שקלא [אילו היה קונה נכסים אחר שנתן לה את המתנה, האם לא תגבה מאותם נכסים]?

ובודאי גובה מאותם נכסים, כיון שלא מחלה אלא על השיעבוד שיש לה בנכסיו הנוכחיים, ולא על מה שעתידי לקנות.

ואם כן, כיון דאילו הדר קני נכסים אחרים, שקלא, [היתה גובה כתובתה מהם] השתא נמי במקרה שחזר הבעל וזכה בנכסי ביתו שמתה, שקלא [גובה כתובתה מאותם נכסים].

עוד באותו ענין:

ההוא שכיב מרע, דפלגינהו לנכסיה לאתתיה ולבניה. חילק נכסיו לאשתו ובניו, דהינו "עשאה שותף בין הבנים".

אך שייך בנכסיו חד דיקלא שלא פירש למי הוא.

ומספקא לן, האם יכולה לגבות מו?תר כתובתה מנכסי היתומים, או רק מאותו

הגמרא מביאה נידונים נוספים באותו ענין:

ההוא שכיב מרע, דאמר להו, "פלגא לברת, ופלגא לברת, ותילתא לאיתת בפירי [מחצית נכסי לביתי זאת, ומחצית לבת אחרת, ושליש מפירות הנכסים לאשתי]".

איכלע רב נחמן לסורא, עול לגבי [נכנס אצל] רב הסדא, ואמר ליה, כי האי גוונא מאי? האם גם במקרה זה, שלא קיבלה קרקע אלא פירות, מחלה על כתובתה?

אמר ליה, הכי אמר שמואל, אפילו לא הקנה לה אלא דקל אחד לפירותיו אבדה כתובתה.

והכא נמי, שהקנה לה פירות מחוברים, איבדה את כתובתה.

אמר ליה, אימור דאמר שמואל התם, משום דאקני לה בנופה דארעא, אך הכא, פירא בלבד הוא? כלומר, מספקא לן לגבי פירות תלושין, שאינם מחוברים לקרקע, ואין להם שם קרקע?

אמר ליה, מטלטלי קא אמרת? מטלטלי ודאי לא קא אמינא. ובודאי לא איבדה כתובתה בשביל מתנת מטלטלין שקיבלה מבעלה.

עוד באותו ענין:

ההוא שכיב מרע, דאמר להו, "תלתא לברת, ותלתא לברת, ותלתא לאיתת [שליש נכסי לבת זו, ושליש לאחרת, ושליש לאישתי]".

שכיבא חדא מבנתיה, מתה אחת מבנותיו, וחזר אביה וירש את שלישי נכסיו שנתן לה.

בספק, מעמידים את האשה על חזקתה, וגובה מנכסים שיבואו לאחר מכן. ולכן פסק רב כהנא